

Initiatiefvoorstel van raadslid Van der Velden

Kachel uit, gezondheid aan

1. Aanleiding

De luchtkwaliteit in Rotterdam behoort nog steeds tot de slechtste van Nederland. Hoewel de stad inmiddels voldoet aan de Europese normen¹, liggen de concentraties fijnstof (PM₁₀ en PM_{2,5}) en stikstofdioxide (NO₂) boven de advieswaarden van de Wereldgezondheidsorganisatie (WHO, 2021)².

Een belangrijke bron van luchtverontreiniging is houtstook door particulieren. In dichtbebouwde wijken verspreidt rook zich nauwelijks, waardoor omwonenden blootstaan aan schadelijke stoffen zoals fijnstof, roet en PAK's (polycyclische aromatische koolwaterstoffen).³

Milieucentraal waarschuwt dat het inademen van fijnstof kan leiden tot (het verergeren van) astma, COPD, chronische bronchitis, longkanker en hart- en vaatziekten.⁴ TNO (2022)⁵ en recente studies in BMC Public Health (2022)⁶ en Respiratory Research (2024)⁷ tonen aan dat houtrook leidt tot ontstekingsreacties, verslechterde longfunctie en verergering van bestaande longaandoeningen.

Volgens het RIVM (2023) is 23% van de fijnstofuitstoot (PM_{2,5}) afkomstig van particuliere houtstook.⁸

De Omgevingswet verplicht iedereen om te zorgen voor een veilige en gezonde fysieke leefomgeving (art. 1.6). De zorgplicht in het Omgevingsplan gemeente Rotterdam bepaalt dat gebruik van bouwwerken geen gevaar, hinder of overlast mag veroorzaken (artikel 22.18).

Met dit voorstel geeft de gemeenteraad uitvoering aan deze zorgplicht door vast te stellen dat houtstook tijdens Stookwijzer-code oranje of rood niet verenigbaar is met een gezonde leefomgeving. In Eindhoven en Amersfoort zijn al zulke regels.

2. Begripsbepalingen

- **Houtstook:** het door particulieren binnenshuis verbranden van hout, pellets, briketten of houtskool.
- **Stookwijzer:** de landelijke Stookwijzer op www.atlasleefomgeving.nl/stookwijzer
- **Code oranje / rood:** periodes waarin de Stookwijzer adviseert niet te stoken vanwege slechte luchtkwaliteit of geringe verspreiding van rook.

¹ Gemeente Rotterdam, *Luchtkwaliteit*, rotterdam.nl – overzicht luchtverontreinigende stoffen en Europese normen.

² World Health Organization (WHO), *Global Air Quality Guidelines*, 2021

³ RIVM, *Effecten van houtrook op gezondheid*

⁴ Milieu Centraal, *Eerlijk over houtstook*

⁵ TNO (2022), *Houtrook in de buitenlucht en de gezondheid van kinderen*.

⁶ BMC Public Health (2022), *Health effects of PM_{2.5} originating from residential wood combustion*.

⁷ Respiratory Research (2024), *Assessment of wood smoke-induced pulmonary toxicity in human bronchial epithelial cells*.

⁸ RIVM (2023), *Factsheet: Effect van houtstook op luchtkwaliteit en gezondheid*.

3. Doel van het voorstel

Het doel van dit initiatief is:

- Rotterdamse inwoners beschermen tegen gezondheidsschade door houtrook;
- de ambitie uit de Omgevingsvisie — voldoen aan de WHO-advieswaarden voor luchtkwaliteit — concreet maken;
- de zorgplichtbepaling in het Omgevingsplan gemeente Rotterdam te verduidelijken;
- en het college in staat stellen hierop te handhaven op basis van een helder beleidskader.

3. Juridisch kader

De zorgplicht rond houtstook vindt haar grondslag in het Omgevingsplan gemeente Rotterdam: in artikel 22.18 (zorgplicht gebruik bouwwerk) is bepaald dat het gebruik van een bouwwerk geen gevaar, schade, hinder of overlast mag veroorzaken, waaronder hinder door rook, roet, stof of stank.

Op grond van de Omgevingswet (artikelen 1.6 en 18.1) is het college bevoegd en verplicht toezicht te houden op naleving van regels uit het omgevingsplan en bij overtreding bestuursrechtelijk op te treden.

De Awb (artikel 4:81) geeft het college de mogelijkheid om beleidsregels vast te stellen waarin wordt vastgelegd hoe het bestaande handhavings- en beoordelingskader wordt ingevuld. Een beleidsregel scheidt geen nieuwe norm, maar geeft richting aan de toepassing van bestaande bevoegdheden.

Met dit initiatiefvoorstel stelt de raad vast dat houtstook tijdens Stookwijzer-code oranje of rood in strijd is met de zorgplicht uit het Omgevingsplan gemeente Rotterdam en geeft de raad het college opdracht dit te vertalen in een beleidsregel. Het college past deze invulling vervolgens toe in de uitvoering en handhaving.

4. Ontwerpbesluit

De gemeenteraad van Rotterdam,

overwegende dat:

- houtrook schadelijke stoffen bevat die ernstige gezondheidseffecten kan veroorzaken;
- de WHO in 2021 strengere advieswaarden heeft vastgesteld voor PM_{2.5} en NO₂;
- de Omgevingswet gemeenten verplicht te zorgen voor een gezonde fysieke leefomgeving;
- het wenselijk is om duidelijkheid te geven over wanneer naar het oordeel van het college sprake is van handelen in strijd met de zorgplicht, bedoeld in artikel 22.18 van het Omgevingsplan gemeente Rotterdam.

besluit:

1. Vast te stellen dat houtstook door particulieren, door een ieder die tijdens Stookwijzer-code oranje of rood hout stookt, in strijd handelt met de zorgplicht uit het Omgevingsplan gemeente Rotterdam;

2. Het college te verzoeken een beleidsregel vast te stellen die voorgaande bepaling opneemt;
3. Het college van burgemeester en wethouders op te dragen:
 - deze beleidsregel te implementeren in de handhaving;
 - bij klachten over houtstook de Stookwijzer te betrekken bij de beoordeling;
 - in het eerste jaar primair te handhaven via waarschuwing en voorlichting en daarna via bestuursrechtelijke handhaving;
 - uitzondering te verlenen wanneer houtstook aantoonbaar de enige verwarmingsbron is, mits de kachel voldoet aan de Ecodesign-normen en het rookkanaal jaarlijks wordt gereinigd. En hier een redelijke overgangstermijn voor in acht te nemen;
 - parallel aan de invoering een voorlichtingscampagne te voeren over de Stookwijzer, de gezondheidsrisico's van houtrook en de nieuwe beleidsregel;
 - vóór 1 januari 2027 aan de raad te rapporteren over uitvoering en effecten.